

NALEVING HANDHYGIËNE OP NAAR BETER

Kennis- en netwerkdag infectiebestrijding en antibioticaresistentie

Gwen Teesing, promovendus GGD Rotterdam en Erasmus MC
Manon van Dijk, promovendus Erasmus MC

19 maart 2019

DISCLOSURE BELANGEN GWEN TEESING & MANON VAN DIJK

(potentiele) Belangenverstrengeling

Geen

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven

Geen

- Sponsoring of onderzoeksgeld
- Honorarium of andere (financiële) vergoeding
- Aandeelhouder
- Andere relatie, namelijk ...

- ZonMW (HANDSOME), CZ (HUM)
- nee
- nee
- nee

OPBOUW WORKSHOP

1. Wat is handhygiëne?
2. HANDSOME
3. Handen uit de Mouwen
4. Verpleeghuizen versus ziekenhuizen
5. Zelf aan de slag

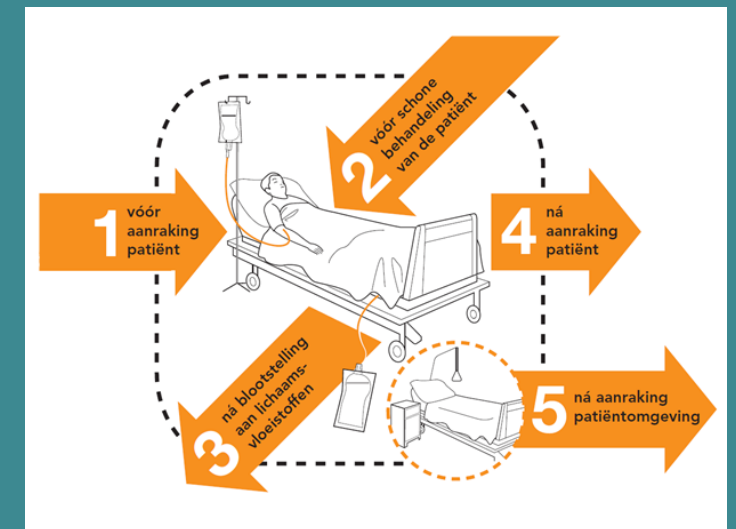
WAT IS HANDHYGIËNE?

Ignaz Semmelweis, 1846

Gebruik van handalcohol OF water/zeep/papierenhanddoek

5 momenten van handhygiëne (World Health Organization)

Handhygiëne levert een belangrijke bijdrage aan het verminderen van healthcare-associated infections (HAI)

HANDHYGIËNE IN VERPLEEGHUIZEN

Onderzoek

- Cijfers handhygiëne naleving in verpleeghuizen onbekend, maar vermoedelijk laag
- Naleving gemeten, een interventie ontwikkeld en geëvalueerd

Steekproef

- >80 verpleeghuizen door Nederland
- 3 verzorgenden/verpleegkundigen werden geobserveerd

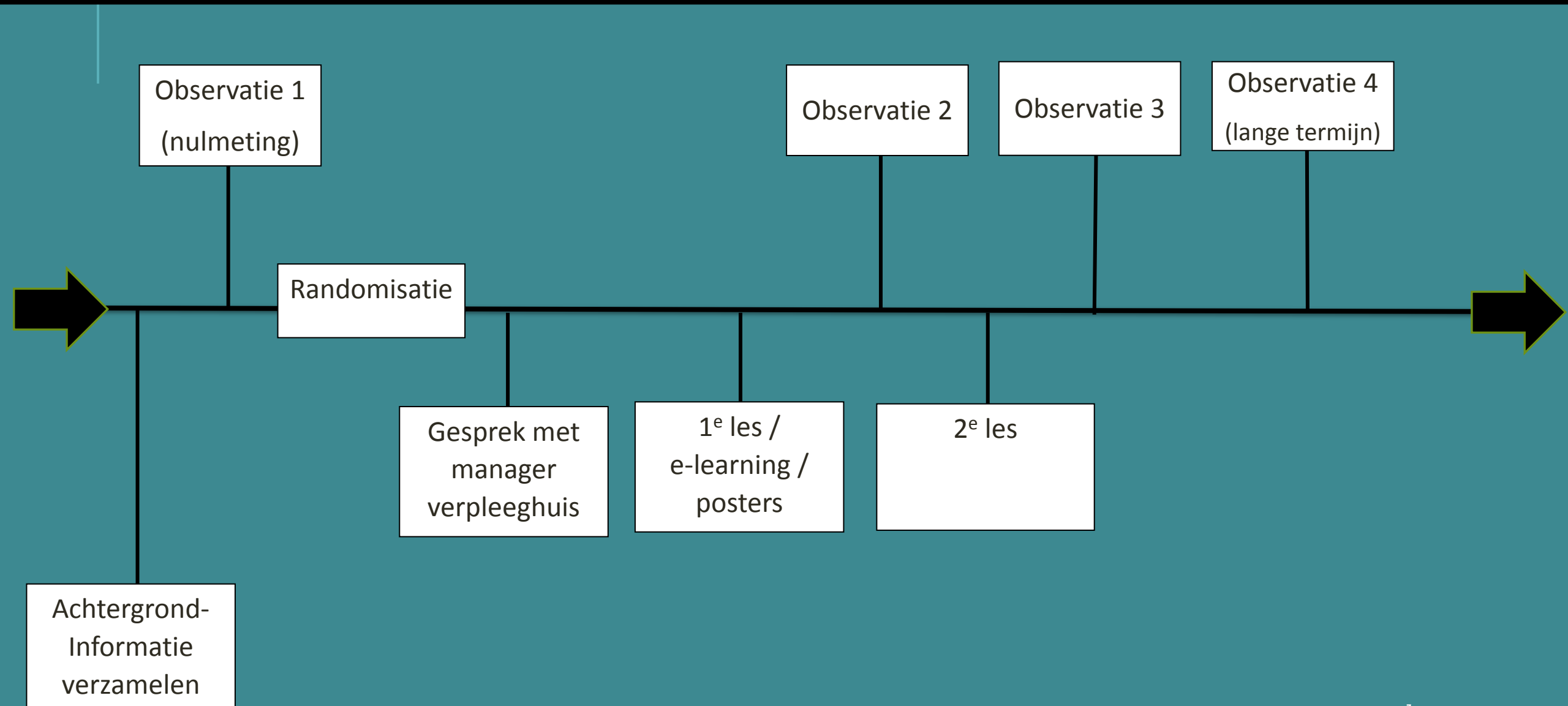

HANDHYGIËNE IN VERPLEEGHUIZEN

De interventie

- Gesprek manager randvoorwaarden
- Twee lessen voor verpleegkundigen, verzorgenden en helpende
 1. Motiveren, leren wat handhygiëne is en wanneer je handhygiëne toepast (25 min.)
 - 2A. Belemmeringen in kaart brengen (30 min.)
 - 2B. Leren hoe je handhygiëne toepast (20 min.)
- Overige interventies: posters, e-learning, knutselproject, fotowedstrijd
- >1600 unieke deelnemers (exclusief Train-de-Trainer)

TIJDLIJN

HANDHYGIËNE IN VERPLEEGHUIZEN

Wat is vóór bewonerscontact?

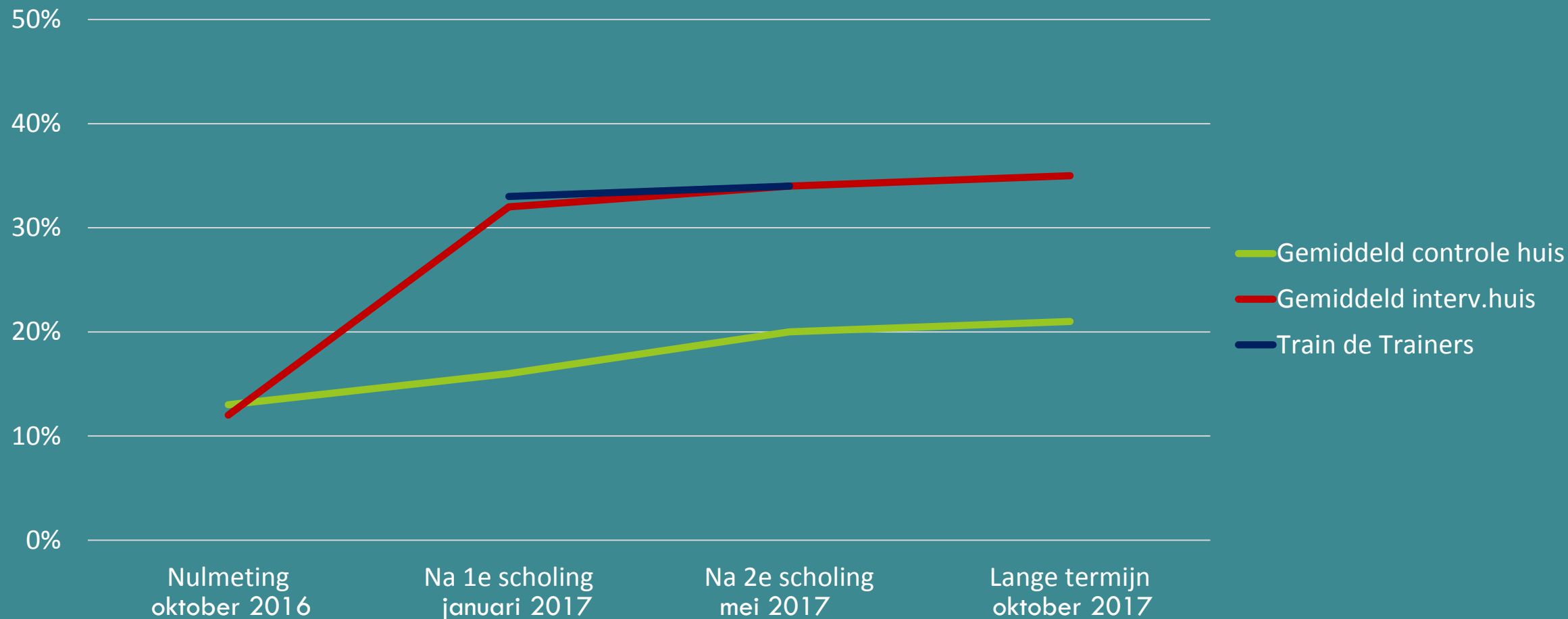
Wat is de omgeving van de bewoner?

HANDSOME	WHO
Kamer In	Moment 1
Kamer Uit	Moment 4 & Moment 5
Voor Schoon	Moment 2
Na Vies	Moment 3

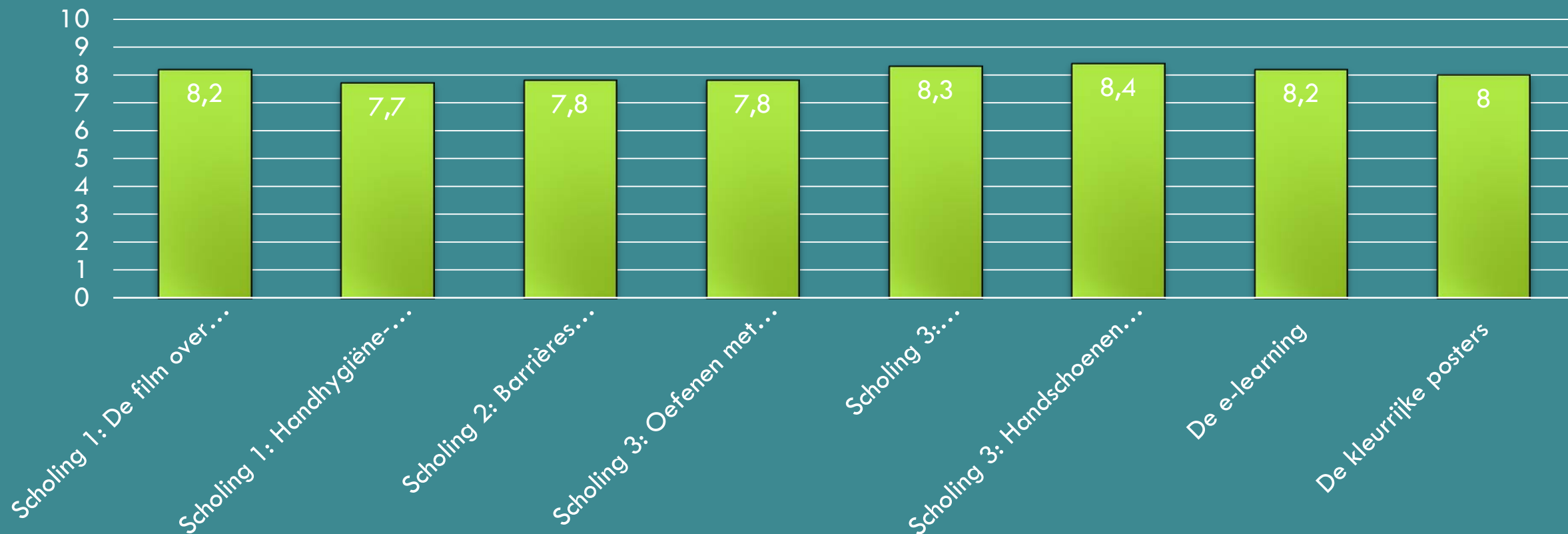
HANDHYGIËNE IN VERPLEEGHUIZEN

Handhygiëne naleving per studiearm

PROCESEVALUATIE

Cijfers aparte onderdelen

Gemiddelde cijfer voor alle onderdelen: 8

96% van de 488 respondenten raadt HANDSOME aan voor andere verpleeghuizen.

HANDHYGIËNE IN ZIEKENHUIZEN

HUM 1: 2014 - 2016

- 11 ziekenhuizen
- 5 meetmomenten; handhygiëne en dienstkleding
- Verschillende interventies
- **43,4%** [21,5%-69,5%] → **52,1%** [40,1%-71,3%]

HUM 2: 2017 - heden

- 9 ziekenhuizen
- 3 meetmomenten; handhygiëne en observaties openbare ruimte
- Interventies: feedback & rapportage
- Nieuw: infrastructurele audit, nurse-to-patient ratio
- **60,3%** [51,2%-63,9%] → **60,5%** [55,6%-73,7%]

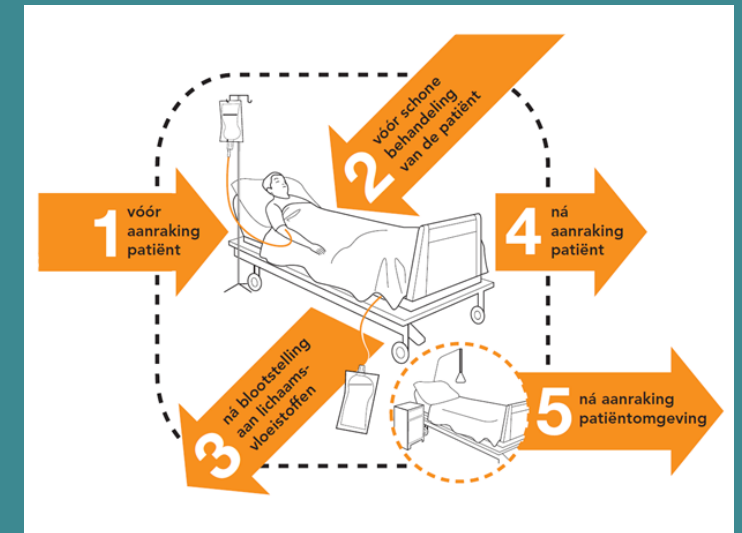
HANDHYGIËNE IN ZIEKENHUIZEN

Plannen tot eind 2019

- Handhygiëne observatie najaar
- Verduidelijken 5 WHO momenten klinische afdelingen
- Determinanten handhygiëne naleving

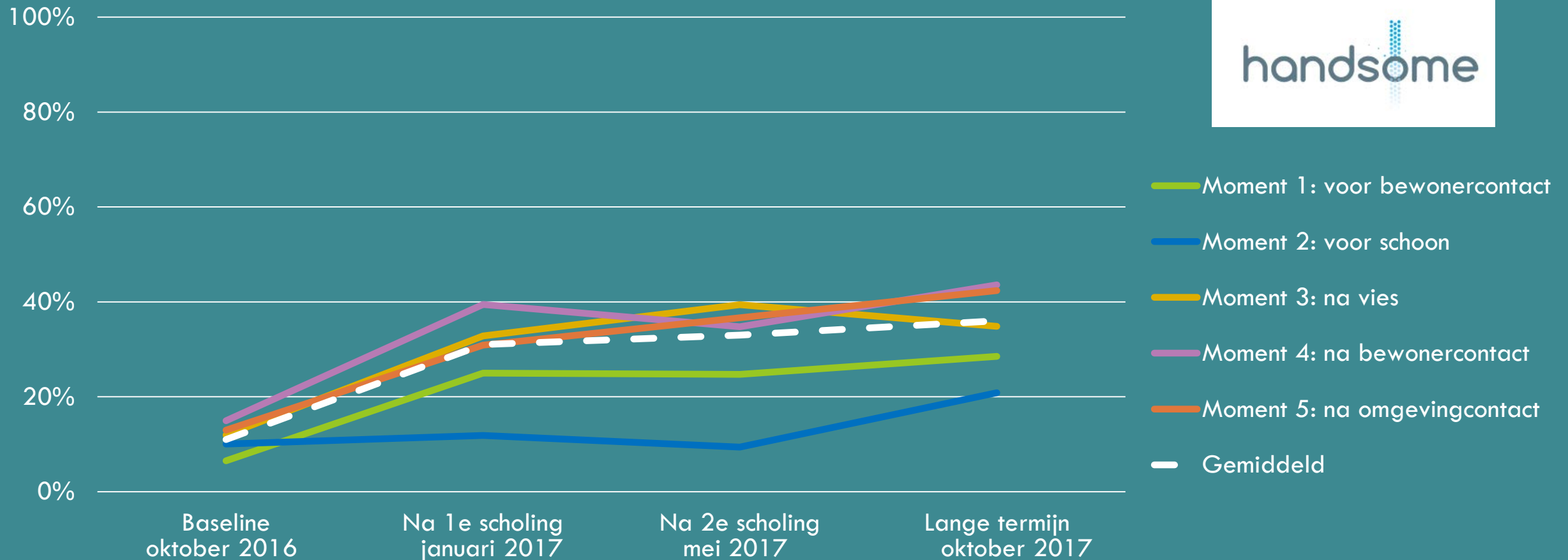
Toekomstplannen

- OK en poliklinieken
- Interventies

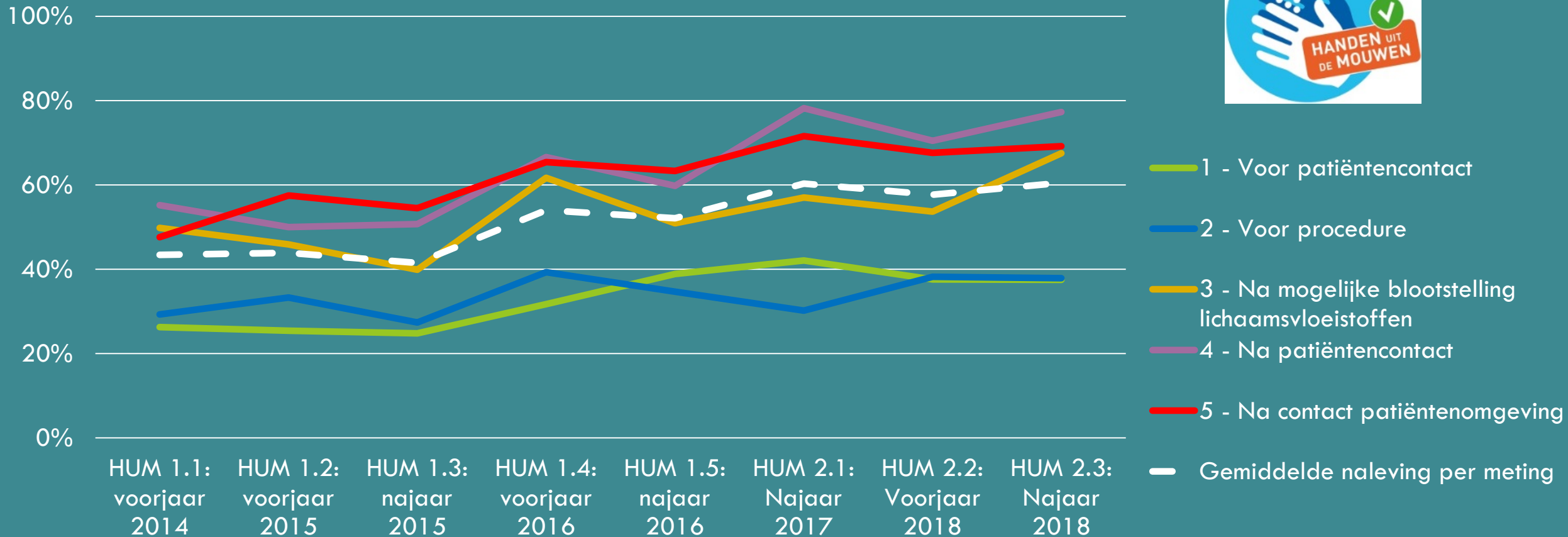
VERPLEEGHUIZEN VERSUS ZIEKENHUIZEN

Compliance per WHO moment – interventiegroepen verpleeghuizen

VERPLEEGHUIZEN VERSUS ZIEKENHUIZEN

Compliance per WHO moment – gemiddelde ziekenhuizen

MOMENT 2 / VOOR SCHOON: HANDHYGIËNE VOOR EEN SCHONE/INVASIEVE HANDELING

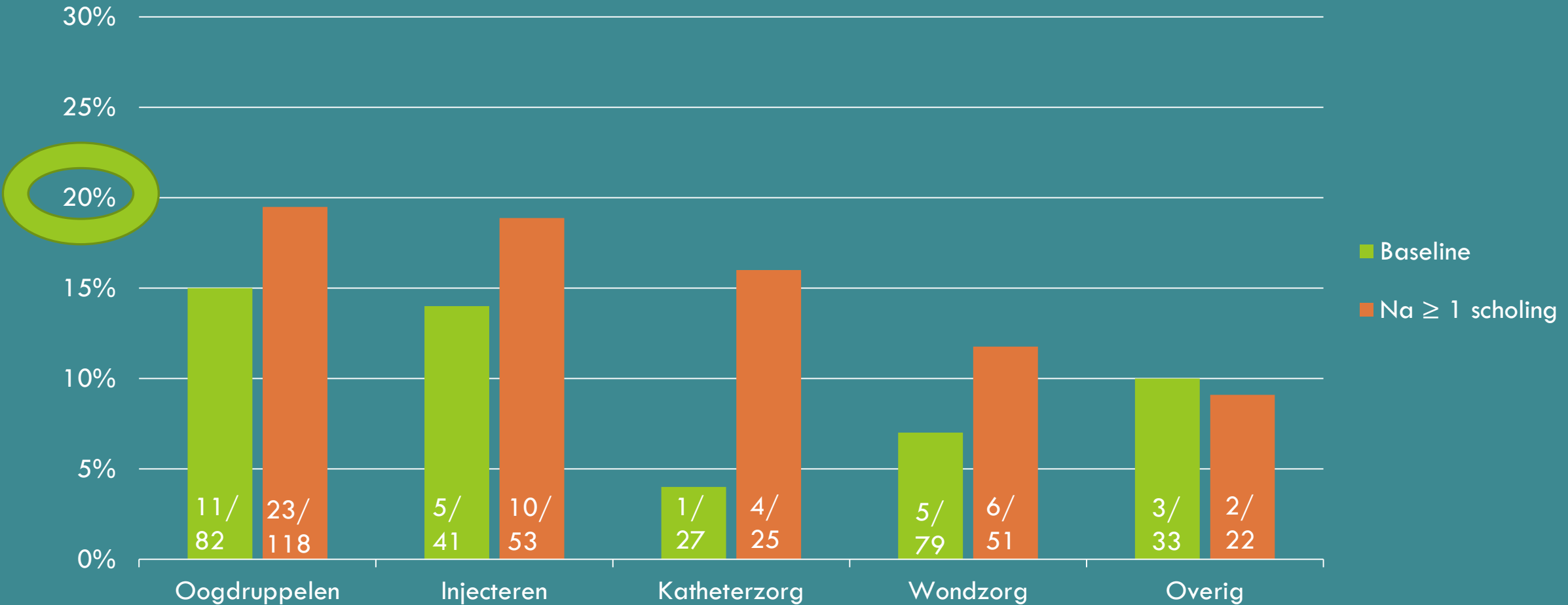

Openen systeem van een
invasief medisch hulpmiddel

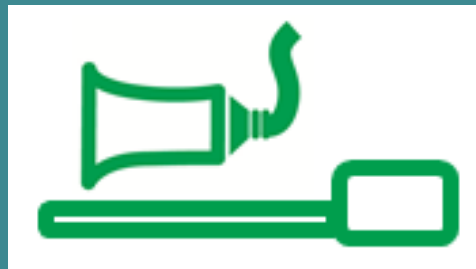
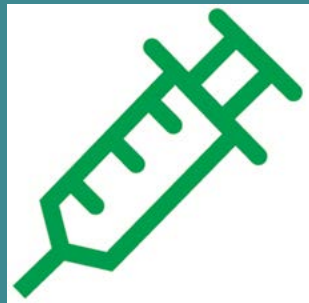
MOMENT 2 IN VERPLEEGHUIZEN

Handhygiëne compliance voor invasieve handelingen

MOMENT 3 / NA VIES:

HANDHYGIËNE NA MOGELIJKE BLOOTSTELLING AAN LICHAAMSVLOEISTOFFEN

Openen systeem van een invasief medisch hulpmiddel

CONCLUSIE

Handhygiëne interventies zijn succesvol

- Verpleeghuizen en ziekenhuizen laten stijging zien

Op handhygiëne momenten 1, 2 en 3 is nog veel winst te behalen

- Vooral momenten 2 en 3 zijn belangrijke momenten om op te focussen

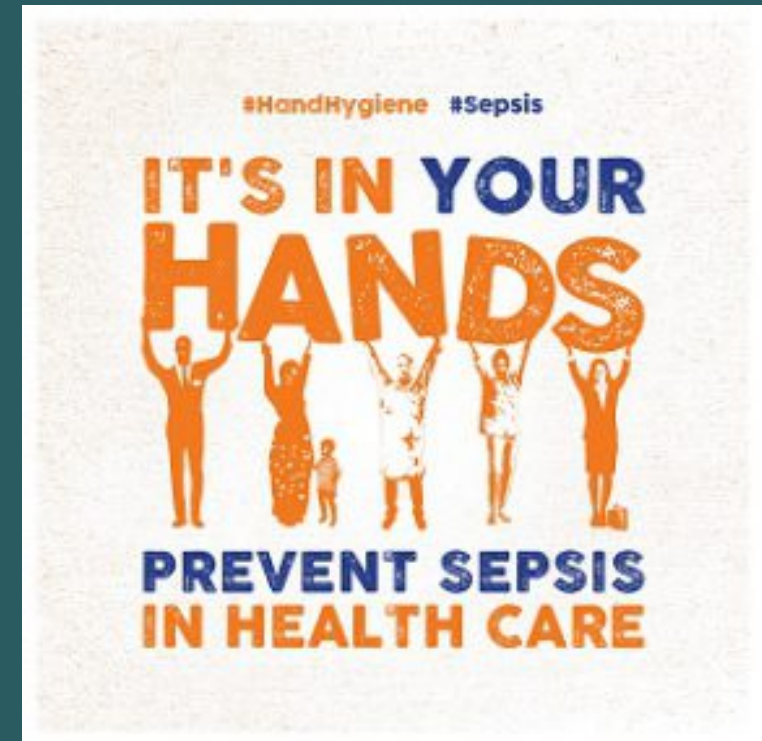
Welke barrières moeten er overwonnen worden om de handhygiëne naleving nog verder te verbeteren?

HANDHYGIËNE: WAT ALS JE BACTERIËN KON ZIEN?

Een typische dag in de zorg...

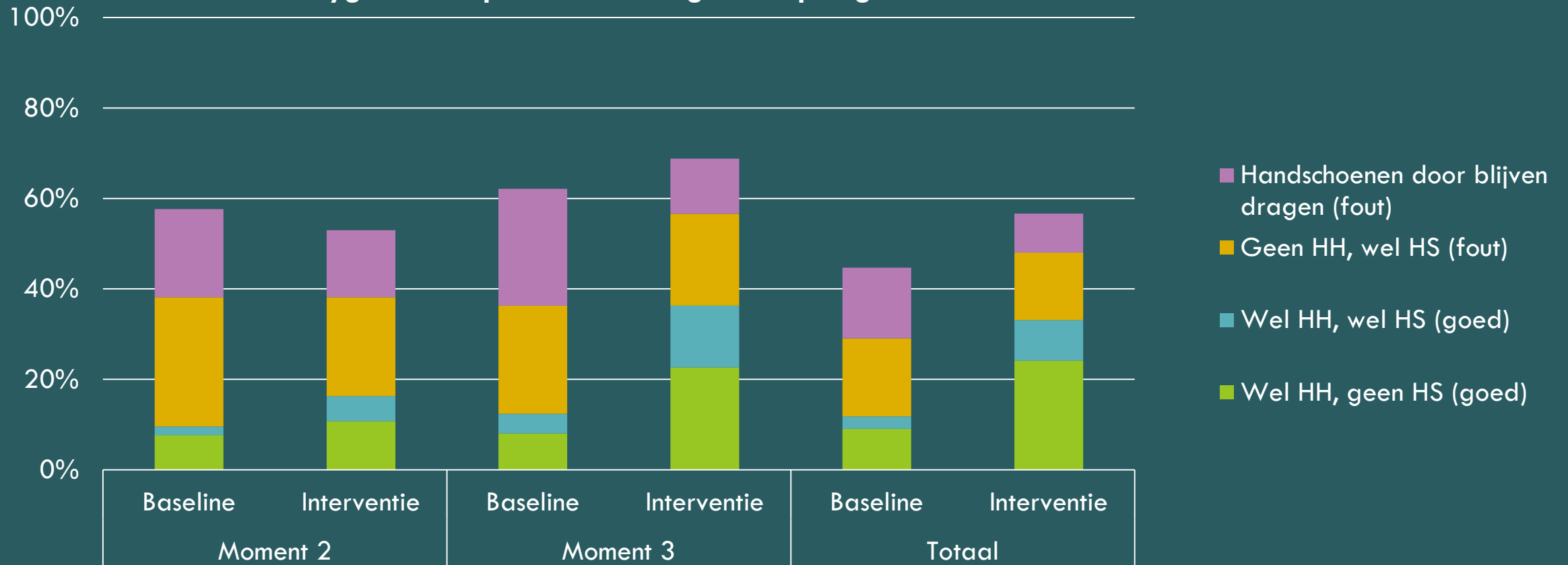
HANDHYGIËNE EN HANDSCHOENEN: RICHTLIJNEN EN PROTOCOLLEN

- World Health Organization (WHO)
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC)
- Werkgroep Infectiepreventie (WIP)
- Hand Hygiene Australia (HHA)
- Zorg voor beter

VERPLEEGHUIZEN: HANDHYGIËNE EN HANDSCHOENEN

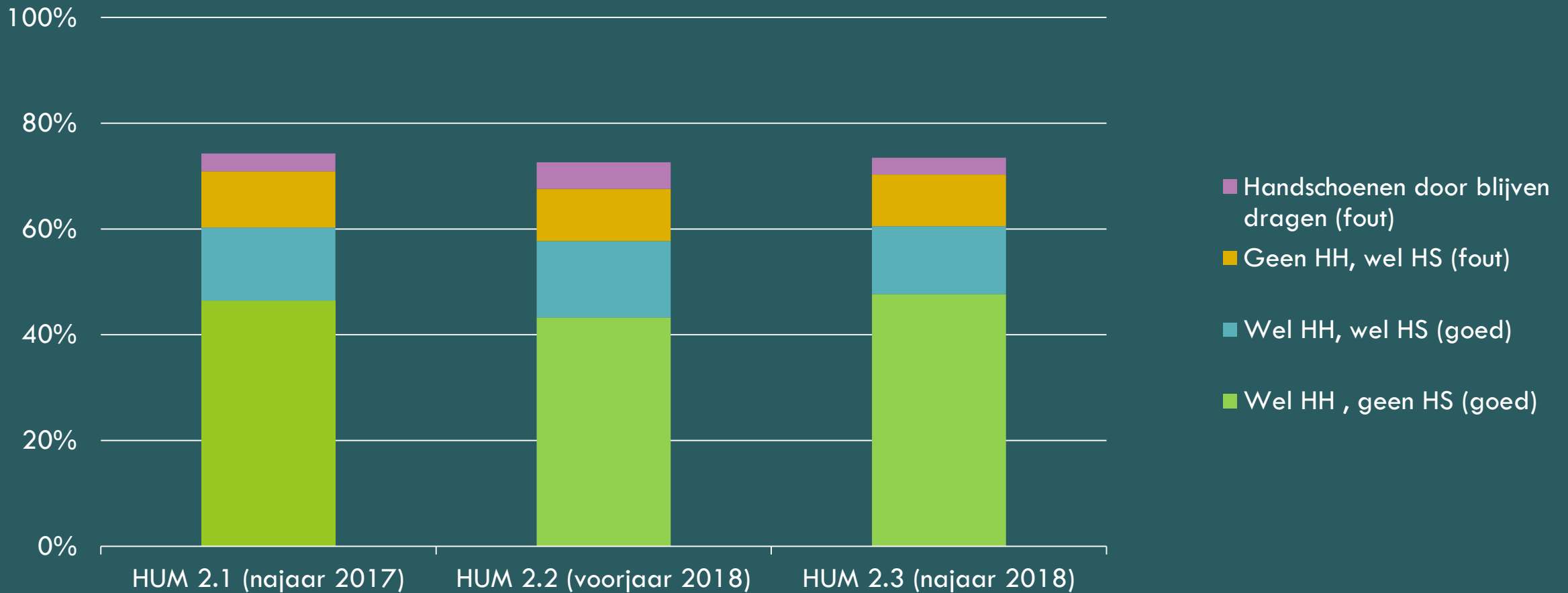
Handhygiëne compliance beleving in verpleeghuizen

ZIEKENHUIZEN: HANDHYGIËNE EN HANDSCHOENEN

Handhygiëne en handschoenen gebruik - gemiddelde naleving van 9 ziekenhuizen

BARRIÈRES HANDHYGIËNE : BRAINSTORM DEELNEMERS

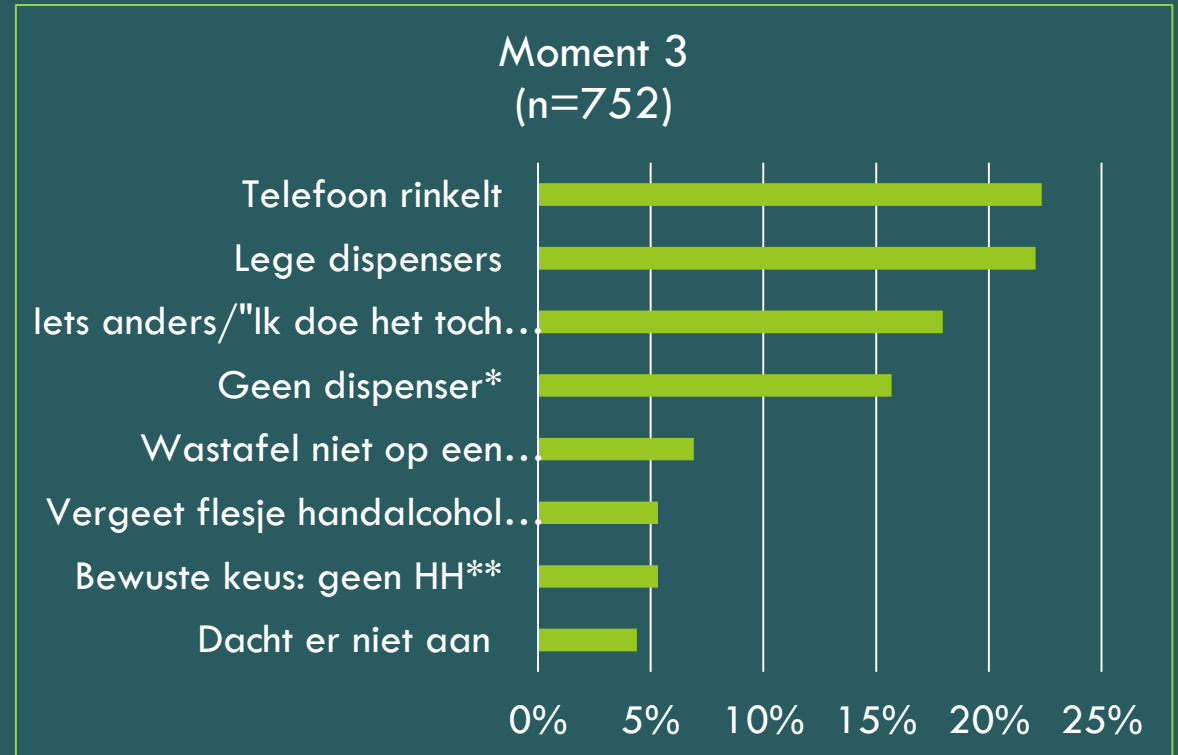
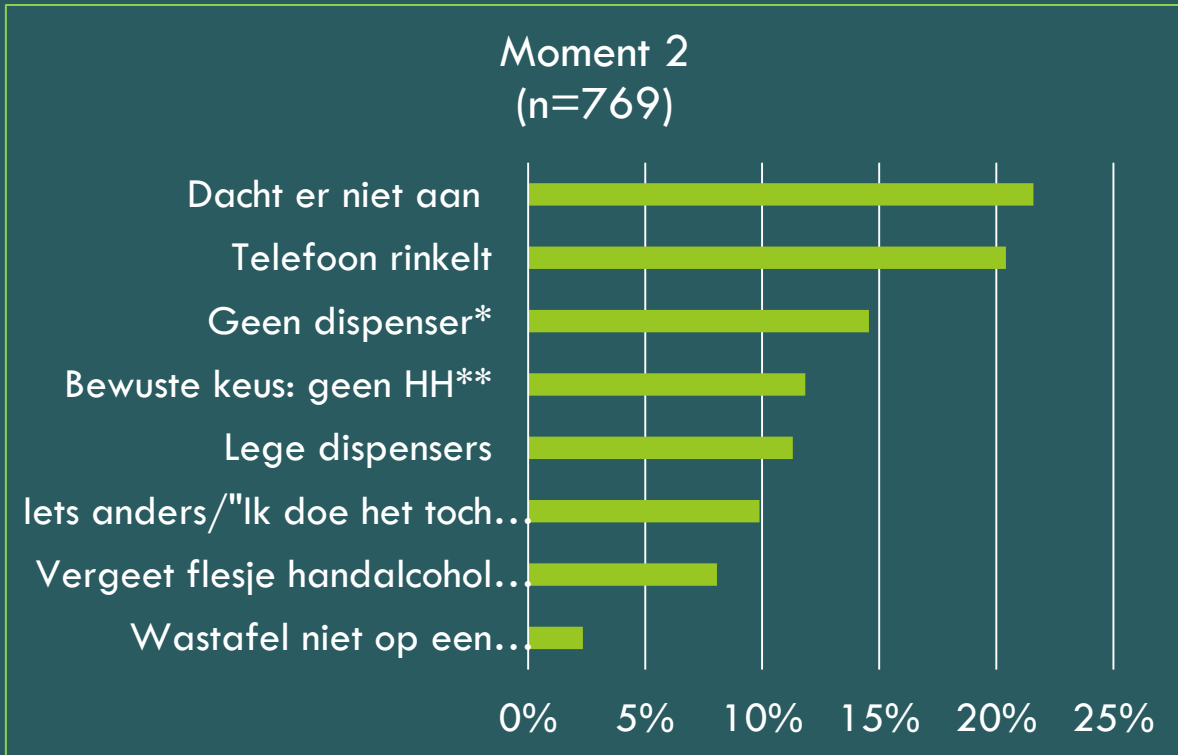
In groepen

- Barrières handhygiëne aangeven met stickers
- Oplossingen bedenken voor meest voorkomende barrières

Plenair

- Barrières en oplossingen vergelijken en bespreken

BARRIÈRES HANDHYGIËNE : ERVARINGEN HANDSOME

* Geen dispenser voor zeep/handalcohol/papieren handdoeken of geen handcrème
 ** Doet pijn, Niet huiselijk, Kost te veel tijd, Droge handen

BARRIÈRES HANDHYGIËNE : OBSERVATIES TIJDENS HUM

‘Gordijn worden aangeraakt net vóór moment 2’

‘Handhygiëne wordt toegepast, maar niet op het juiste moment’

‘Handhygiëne tussen verschillende patiënten wordt vaak vergeten’

‘Handhygiëne wordt vergeten als er handschoenen worden gedragen’

‘Er worden nog last-minute dingen gepakt buiten de patiëntzone’

‘Net voor het bloedprikken wordt er nog een krukje gepakt’

‘Telefoon wordt opgenomen tijdens patiëntenzorg, zonder daarvoor of daarna handhygiëne toe te passen’

‘Handschoenen worden kapot getrokken, omdat handen nog vochtig zijn’

‘Op de gang is het soms lastig om een alcohol dispenser te vinden’

VOOR VERDERE INFORMATIE:

Manon van Dijk, MSc

Erasmus MC, afdeling Medische Microbiologie en Infectieziekten

m.d.vandijk@erasmusmc.nl

tel. 010 703 4188

Gwen Teesing, MSc

GGD Rotterdam-Rijnmond, Erasmus MC, afd. MGZ

g.teesing@rotterdam.nl

tel. 06 1216 0912